

ЕДНО СЪРЦЕ, ПО-ГОЛЯМО ОТ ЖИВОТА

СЛАВОЙ ЖИЖЕК

Трябва да призная, че по принцип, аз не харесвах това, което правеше Уго Чавес, особено в последните години от неговото управление. Нямам предвид нелепите обвинения за неговата „тоталитарна“ диктатура (на хората, които твърдяха това, бих препоръчал година или две в истинска Сталинистка диктатура!). Но да, той направи много луди неща. По отношение на външната политика – не могат да бъдат извинени неговите приятелства с Лукашенко и Ахмадинежад; по отношение на икономическата политика – една поредица от зле импровизирани мерки, които вместо наистина да разрешават проблеми, по-скоро се състояха в това да се хвърлят пари, за да се прикрият проблеми; малтретирането на политически затворници, което си „заслужи“ отхвърляне от самия Ноам Чомски, та до – последно, но не по смисъл – някои абсурдни мерки по отношение на културата, като например това да се забрани излъчването на „Семейство Симпсън“ по телевизията.

Но всичко това бледнее до незначителност в сравнение с основния проект, с който той се занимаваше. Всички знаят, че в днешния глобален капитализъм с неговото зрелищно, но дълбоко непостоянно развитие, има все повече и повече хора, които биват систематично изключени от активното участие в социалния и политическия живот. Експлозивното нарастване на бедните квартали в последните десетилетия, особено в мегаполисите на страните от Третия свят, от фавелите на Мексико сити и други Латиноамерикански столици, през Африка (Лаос, Чад) до Индия, Китай, Филипините и Индонезия, е може би най-важното геополитическо събитие на нашето време. Тъй като в най-скоро време градското население на земята ще надвиши населението в селата (или може би това вече се е случило, предвид неточностите на статистическите данни от преброяването на населението в Третия свят), и тъй като жителите на бедните квартали ще съставляват мнозинството от градското население, ние по никакъв начин не сме изправени пред един изолиран феномен.

Тези големи групи от хора, разбира се, са един от любимите обекти на хуманитарна грижа и благотворителност от страна на либералните елити – спомнете си емблематичните образи, като например този на Бил Гейтс, който прегръща сакато дете от Индия. Вниманието ни постоянно се привлича към това да забравим нашите идеологически разделения и да направим нещо – дори когато отидем до Старбъкс за да изпием чаша кафе, ние научаваме, че вече правим нещо, че част от цената, която плащаме, отива за деца от Гватемала или някъде другаде.

Но Чавес разбра, че това не е достатъчно. Той видя контурите на един нов апартейд да се появяват на хоризонта. Той видя това, което някога беше класова борба, да се появява отново под облика на нови и нови все по-силни разделения. И той направи нещо по отношение на това. Той беше първият, който не просто „се погрижи за бедните” в стар популистки перонистки стил, и говори от тяхно име, а на сериозно вложи цялата си енергия в това да ги „пробуди” и ефективно да ги мобилизира като активни и автономни политически фактори. Той ясно видя, че без тяхното включване, нашите общества биха се доближили до едно състояние на постоянна гражданска война. Спомнете си безсмъртните редове от „Гражданина Кейн” на Орсън Уелс: „Ако аз не защитавам интересите на тези, които са обществено онеправдани, някой друг ще го направи – може би някой без никакви пари или собственост, и това би било твърде лошо.” Този „някой друг” беше Чавес.

Така че, когато слушаме бърборенето за „двусмисленото наследство” на Чавес, за това как той „е разделил своята нация”, когато ние го излагаме на често заслужена критика, нека не забравяме за какво изобщо става въпрос. Става въпрос просто за народа, за управление на, за и от хората. Цялата бъркотия беше бъркотията, създадена от трудността да бъде осъществено едно такова управление. С цялата си театрална реторика, и в това Чавес беше искрен, той наистина имаше предвид това. Неговите провали бяха наши провали.

Научих, че има една болест, при която сърцето, като орган, просто пораства твърде много и не може да функционира нормално, не може да изпомпва цялата

кръв през разширените си вени. Може би Чавес в действителност почина от това, че имаше твърде голямо сърце.¹

Превод от алпийски език: **Иван Дулов**

¹ преводът е осъществен по: Slavoj Žižek, Hugo Chávez: A Heart Larger Than Life, available at < <https://subliminalsensibility.wordpress.com/2016/07/28/zizek-on-chavez-a-heart-larger-than-life/> >